

At arbejde med mennesker kan give sår på krop og sjæl

Information til studerende inden for social- og sundhedssektoren

Vold er en fælles udfordring

Vold er ikke et individuelt problem. At undgå voldelige episoder er ikke et spørgsmål om at være hårdet eller om at have „hår på brystet“. Det er et fælles anliggende for alle på arbejdspladsen. Når vold skal forebygges, er det vigtigt med en fælles holdning til vold. Vold, trusler og krænkelser skal ikke accepteres som et arbejdsvilkår.

Vold kan ikke forklares ved at fokusere udelukkende på den, der udøver volden eller

kommer med trusler. Oftest opstår volden som en konsekvens af et samspil mellem forskellige faktorer:

- De fysiske rammer
- Måden, hvorpå medarbejderne er sammen med brugerne/beboerne/patienterne
- Måden, hvorpå brugerne/beboerne/patienterne omgår hinanden
- Reglerne på stedet
- Konflikter blandt personalet
- Og meget mere...

2 ud af 3

En undersøgelse blandt studerende på pædagoguddannelsen, sygeplejeuddannelsen samt social- og sundhedsassistentuddannelsen viser, at 2 ud af 3 studerende oplever vold eller trusler om vold under deres praktik.

Vold og trusler om vold kan og skal forebygges. Alligevel må vi se i øjnene, at der nok vil være arbejdspladser, hvor der også i fremtiden vil forekomme vold, trusler og andre former for krænkelser.

Vær derfor forberedt på, at vold og trusler kan forekomme i dit arbejde inden for social- og sundhedsområdet.

Før, under og efter

Har dit praktiksted en kriseplan i tilfælde af vold?

Hvordan fungerer kriseplanen?

Hvem kan du søge råd, hjælp og vejledning hos?

Før skaden sker

Du kan gøre dit til, at dit uddannelsessted sætter voldsforebyggelse og konflikthåndtering på skemaet.

Når du er i praktik, så sæt dig ind i, hvordan praktikstedet håndterer episoder med vold og trusler om vold.

Sørg for at få en grundig introduktion til arbejdspladsen. Spørg ind til brugerens eller beboerens særlige behov. Den information kan hjælpe dig til at mindske risikoen for en konflikt.

„Jeg tror, det er vigtigt, at man oplever, at der bliver taget hånd om én efter en episode – at episoden bliver snakket igennem op til flere gange med kollegaer. Specielt når man oplever det første gang – uanset hvor voldsom episoden har været – fordi oplevelsen er forskellig“.

Studerende på sygeplejeuddannelsen,
fra undersøgelsen
„Vold mod studerende i praktik“

Når skaden sker

Fortæl straks dine kollegaer om episoden. Giv udtryk for, hvordan du har det, og fortæl om dine følelser og tanker. Når du er kommet hjem, så tal også med familie og venner om det, der er sket.

Kontakt også din praktikvejleder på praktikstedet. Hvis stedet har en kriseplan, kan vedkommende sikre, at den bliver aktiveret.

Kontakt dit uddannelsessted. Har du behov for det, så bed om en samtale og/eller krisehjælp.

Det er vigtigt at registrere voldsepisoder. Det kan være med til at synliggøre, at volden finder sted, og det kan give inspiration til en forebyggende indsats. I nogle tilfælde kan det være nødvendigt at indberette episoden til relevante myndigheder, fx Arbejdsskadestyrelsen og politiet. Det er lederen på dit praktiksted, som har ansvaret for, at den nødvendige indberetning sker.

Reaktioner på vold

Vold og trusler kan udløse fysiske reaktioner som hovedpine, mavepine, hjertebanken, søvnproblemer, svedture, øget forbrug af medicin og/eller alkohol m.v.

Psykiske reaktioner på vold og trusler kan være nervøsitet, angst, anspændthed, uligevægt, irritation, udbrændthed, frygt for at være alene, nedsat arbejdsmotivation, søvnløshed eller øget søvnbehov m.v.

Reaktionerne på vold og trusler kan være midlertidige, men de kan også være længerevarende. Mange af reaktionerne kan afhjælpes. Derfor er der god grund til at være opmærksom på symptomerne.

Du skal altid tage fysiske og psykiske reaktioner på vold og trusler alvorligt. Sørg for at få hjælp. Hvis vold bagatelliseres, kan det i værste tilfælde betyde, at du bliver sygemeldt eller må afbryde din uddannelse.

Vold, trusler og krænkelser er aldrig et privat problem!

Hvordan vil du reagere, hvis du bliver truet i din praktik?

Eksempler på vold

Sent om aftenen står der en mand uden for døren til bostedet. Han råber højt, at han fandeme vil have sin kæreste med hjem. Han smadrer en flaske ved at kaste den op på døren. Så går han igen.

Rasmus, som bor på en døgninstitution, vil ikke med indenfor, da det er frokosttid. Medarbejderen går hen imod Rasmus for at tage ham i hånden, men han spytter på hende og råber „kælling“. Da hun griber efter hans hånd, sparker han ud efter hende.

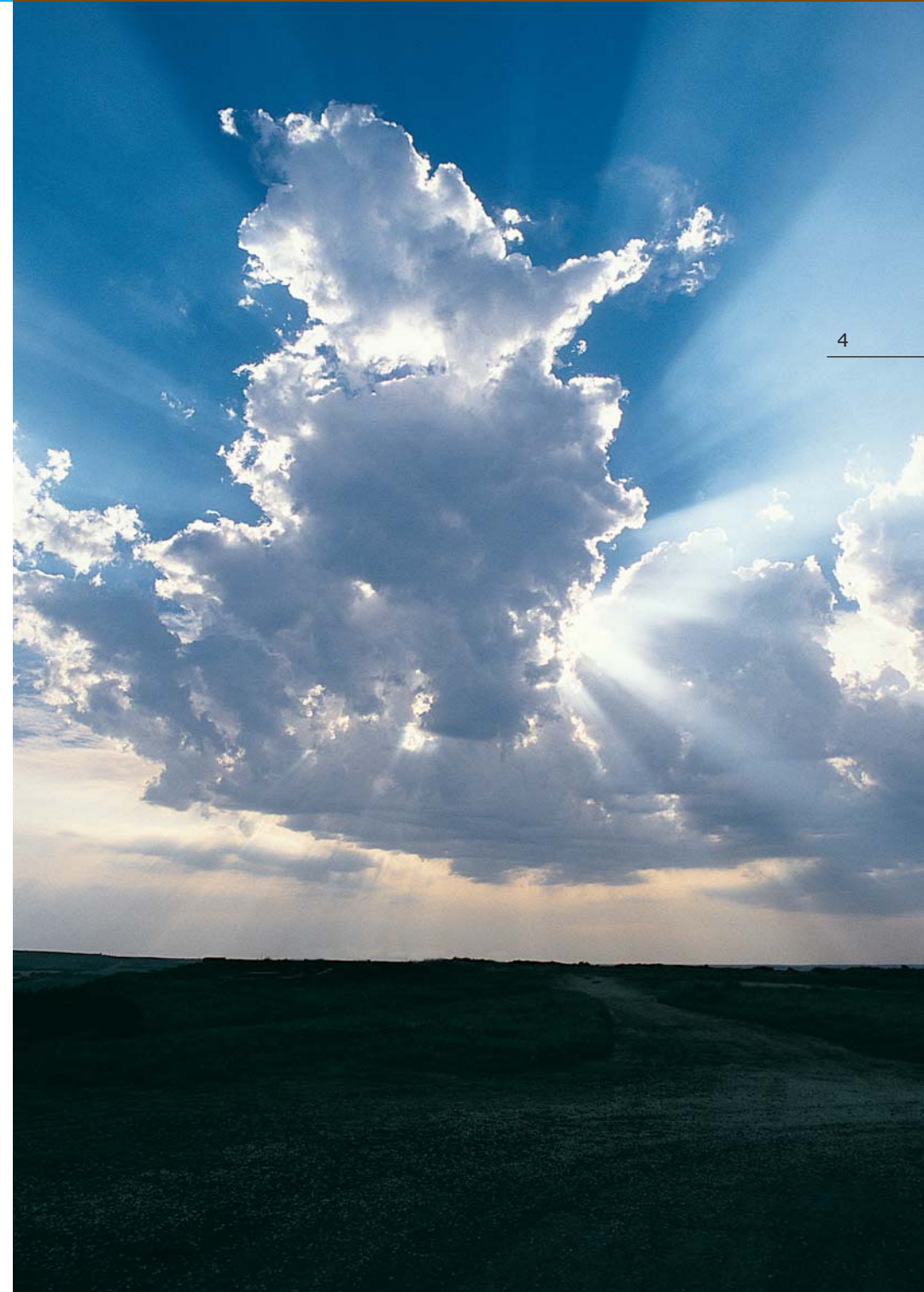
Karsten har set sig vred på én af medarbejderne, fordi han mener, medarbejderen gemmer hans penge fra ham. Han har flere gange råbt ad medarbejderen og vist knyt-næve. En dag får han fat i medarbejderens telefonnummer og sender en sms med teksten „Jeg ved, hvor du bor“.

Medarbejderen er ved at lave mad sammen med beboerne i botilbudet. De er alle i køkkenet, undtagen Søren; hans kørestol kan ikke være derude. Han bider sig selv i armen. Medarbejderen siger, han skal stoppe. Hun går hen imod ham. Han kører sin kørestol hen imod hende og presser hende op i et hjørne, mens han gør antræk til at ville bide hende.

Lise sidder og ser tv i fællesstuen, da Jørgen kommer og siger, at han vil se et andet program. Lise siger til Jørgen at han skal gå, men han bliver siddende. Lise slår Jørgen med fjernbetjeningen for at få ham væk. Medarbejderen går hen til Lise og beder om fjernbetjeningen, men Lise slår ud efter medarbejderen og rammer ham i ansigtet med fjernbetjeningen.

Én af medarbejderne i botilbudet er inde hos Knud for at hjælpe ham i tøjet. Knud kommer med seksuelle tilnærmelser og vil gerne have et kys. Medarbejderen afviser Knud, men han rækker ud efter hende og trækker hende ind til sig. Hun river sig løs og går ud af rummet.

Den ældre demente kvinde er overbevist om, at medarbejderen vil hende ondt. Medarbejderen forsøger at få kvinden til at falde til ro, men bliver skubbet ud på toilettet. Den ældre kvinde lukker døren til toilettet og sætter en stol for. Medarbejderen kan først komme ud, da hendes kollega fjerner stolen og åbner døren.

Vold og trusler på arbejdspladsen

Vold kan være fysisk – og bestå af skub, krads, slag, bid, spark, kvælningsforsøg m.v.

Vold kan også være psykisk og komme til udtryk gennem verbale trusler, systematisk fornædrelse, seksuelle krænkelser, mobning m.v.

Den psykiske vold skal tages ligeså alvorligt som den fysiske vold, selvom dens sår ikke er synlige på samme måde.

Det kan være meget forskelligt, hvad man oplever som vold eller trusler om vold – og derfor kan det være vanskeligt at afgøre, hvornår der er tale om vold. Hvis man føler sig psykisk eller fysisk truet eller krænket, må det betragtes som vold. Det er vigtigt aldrig at bagatellisere en oplevelse af vold.

Vold kan være medvirkende til, at du sætter spørgsmålstegn ved din egen faglighed, og

kan påvirke dit arbejde og privatliv. Derfor skal du, dit uddannelsessted og praktikstedet tage det alvorligt, hvis du bliver udsat for vold eller trusler om vold.

Mennesker, som har særligt behov for omsorg og støtte, er ikke specielt voldelige. Volden er derimod ofte udtryk for afmagt, frustration eller fortvivelse. Når man føler, at man ikke bliver hørt eller forstået, er det ofte kun voldens sprog, der er tilbage.

Når man arbejder med mennesker, skal man ikke lade sig afskrække af en voldsom adfærd. Men man skal heller ikke acceptere en voldelig adfærd, som en del af arbejdet.

Det er ikke kun medarbejdere, som kan blive udsat for vold og krænkelser. Det sker også for brugere, beboere, klienter og patienter – og pårørende. Derfor er det heller ikke kun medarbejdere, der har brug for støtte, når vold og trusler rammer.

Hvad er vold for dig?

Hvor går grænserne for, hvad du kan og vil acceptere?

Her kan du hente mere viden

At arbejde med mennesker

kan give sår på krop og sjæl

Vold som Udtryksform, april 2005

Tekst: Stine Røn Christensen, Dorthe Perlt &

Bjarne Møller, Socialt Udviklingscenter SUS

Layout: Christian Mcillquham Schmidt

Tryk: SL Møller

Tak til Undervisningsministeriets Tips & Lotto midler for økonomisk støtte til folderen

Links

www.vold-som-udtryksform.dk

www.arbejdstilsynet.dk

Litteratur

Når vold er hverdag

Vold som Udtryksform & Arbejdstilsynet, 1999

Job med vold

Holm, Per (Red.)

Vold som Udtryksform, 2000

Vold mod studerende i praktik

En spørgeskemaundersøgelse

Socialt Udviklingscenter SUS, 2000

Tjek på kriseplanen

Vold som Udtryksform, 2002

Den studerende/eleven i praktik.

Vold og trusler om vold, forebyggelse,

kriseplan, opfølgning

Lauridsen, M., Jane og Lillesø, Anne

Forebyggelse af vold som en del

af de faglige uddannelser, 2001

Krisehjælp – hvordan

KL, Amtsrådsforeningen & KTO,

2. oplag, 2003

Vold på arbejdspladsen.

En håndbog om forebyggelse

Det kriminalpræventive Råd, 2003

Vold – en faglig udfordring

Pedersen, W. Lene, Forlaget cvu vita, 2004

Udstillinger

(kan lånes hos SUS)

Vold er aldrig et privat problem, 2004

(En udstilling om vold mod studerende)

Vold som Udtryksform, 2004

(En udstilling om Vold som Udtryksform)

Vold som Udtryksform

Sekretariat:

Socialt Udviklingscenter SUS

Nørre Farimagsgade 13

1364 København K

Telefon 33 93 44 50

sus@sus.dk

www.sus.dk

Vold som Udtryksform er navnet på en landsdækkende indsats, der skal sikre formidling af viden, metoder og erfaringer med voldsforebyggelse.

Vold som Udtryksform har som mål at begrænse volden og dens skadevirkninger på amtslige bo- og servicetilbud, hospitaler, institutioner mv.

Socialministeriet, Styrelsen for Social Service, Beskæftigelsesministeriet, Amtsrådsforeningen, Landsforeningen LEV, Landsforeningen SIND, De Samvirkende Invalideorganisationer, Dansk Sygeplejeråd, FOA Fag og Arbejde, Socialpædagogernes Landsforbund og Socialt Udviklingscenter SUS står bag projektet. Disse organisationer finansierer sammen med alle landets amter projektets aktiviteter. Socialt Udviklingscenter SUS er sekretariat og koordinator for Vold som Udtryksform.